

PEDAGOGIK MAHORAT VA UNING O'QITUVCHI FAOLIYATIDAGI AHAMIYATI

*Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti, Pedagogika fakulteti 4-
kurs talabasi **Sharofutdinova Xurshida,**
Rashidova Farida,
Ashurov Habib*

KIRISH

Bugungi kunda ta'lim tizimining yangilanishi, o'quv-tarbiya jarayonining modernizatsiyalashuvi o'qituvchi shaxsiga qo'yiladigan talablarni keskin oshirmoqda. O'qituvchi faqat bilim beruvchi emas, balki yosh avlodni har tomonlama yetuk inson qilib tarbiyalaydigan mahoratli pedagog bo'lishi zarur. Shu bois pedagogik mahorat masalasi bugungi kunda ta'lim tizimida eng muhim masalalardan biri hisoblanadi.

ASOSIY QISM

Pedagogik mahorat — bu o'qituvchining o'z kasbini puxta bilishi, o'quvchilar bilan samarali muloqot o'rnatish, ta'lim jarayonini to'g'ri tashkil etish va har bir o'quvchining shaxsiy imkoniyatlarini inobatga olgan holda ta'sir o'tkaza olish qobiliyatidir. Pedagogik mahorat o'qituvchining nazariy bilimlari, amaliy tajribasi va shaxsiy fazilatlarining uyg'unligida namoyon bo'ladi.

Pedagogik mahoratning asosiy tarkibiy qismlari quyidagilardan iborat:

1. "Kasbiy bilimlar" – o'qituvchi o'z fani, psixologiya, pedagogika va metodika bo'yicha chuqur bilimga ega bo'lishi kerak.
2. "Pedagogik texnika" – nutq madaniyati, tana tili, mimika, ovoz ohangi va auditoriyani boshqarish ko'nikmalari.
3. "Ijodkorlik va yangilikka intilish" – zamonaviy metod va texnologiyalarni o'z faoliyatiga tatbiq etish.

4. “Tarbiyaviy mahorat” – o‘quvchilarga ijobiy ta’sir ko‘rsatish, ularni ma’naviy barkamol inson sifatida shakllantirish.

O‘qituvchining pedagogik mahorati o‘quvchilar bilan bo‘ladigan har bir muloqotda, dars jarayonida, tarbiyaviy ishlar tashkilotida yaqqol namoyon bo‘ladi. Har bir o‘qituvchi o‘z mahoratini uzluksiz rivojlantirib borishi, o‘z ustida ishlashi lozim. Bu jarayon o‘qituvchining kasbiy o‘sishi va ta’lim sifatini oshirishga xizmat qiladi.

Zamonaviy ta’lim jarayonida interfaol metodlar, axborot texnologiyalaridan samarali foydalanish, talabalarda mustaqil fikrlashni shakllantirish, ijodkorlikni rivojlantirish o‘qituvchidan yuksak pedagogik mahoratni talab etadi. Shuningdek, o‘qituvchi o‘z faoliyatida milliy qadriyatlar, vatanparvarlik, insonparvarlik kabi fazilatlarni ham doimo namuna sifatida ko‘rsatishi zarur.

Pedagogik mahoratning muhim jihatlaridan biri – bu o‘quvchilarning psixologik holatini to‘g‘ri anglay bilishdir. Har bir o‘quvchi o‘ziga xos shaxs bo‘lib, uning xarakteri, qiziqishlari, qobiliyatlari turlicha. Shu sababli, o‘qituvchi individual yondashuv asosida darsni tashkil etishi lozim. Bu esa o‘qituvchidan chuqur psixologik bilim va pedagogik sezgirlikni talab etadi.

Shuningdek, o‘qituvchining nutq madaniyati ham pedagogik mahoratning ajralmas qismidir. Nutq orqali o‘qituvchi nafaqat bilim beradi, balki o‘quvchilarda fikrlash, tahlil qilish va muloqot madaniyatini shakllantiradi. To‘g‘ri, ravon, ifodali va ta’sirli nutq o‘qituvchining dars jarayonida muvaffaqiyat kalitidir.

O‘qituvchi o‘z faoliyatida namunali shaxs bo‘lishi kerak. Chunki o‘quvchilar o‘qituvchining faqat so‘zlarini emas, balki harakatlarini ham kuzatib, ulardan ibrat oladi. Shuning uchun pedagogik mahorat o‘qituvchining ichki dunyosi, ma’naviy pokligi va kasbga bo‘lgan muhabbatiga ham bog‘liqdir.

Pedagogik mahoratning rivojlanishi – bu o'qituvchining butun umr davom etadigan o'sish jarayonidir. Shaxsiy tajriba, kuzatuvchanlik, sabr-toqat va mehr bilan yondashish orqali har bir pedagog o'z kasbida yuksak cho'qqilarga erisha oladi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, pedagogik mahorat o'qituvchining kasbiy yetukligi, bilimdonligi, shaxsiy fazilatlar va ijodkorligining uyg'un ifodasidir. U o'quvchilarga samarali ta'sir ko'rsatish, ta'lim jarayonini yuqori darajada tashkil etish va tarbiyaviy ishlarni to'g'ri yo'lga qo'yish imkonini beradi. Pedagogik mahoratni rivojlantirish o'qituvchining nafaqat kasbiy burchi, balki jamiyat oldidagi mas'uliyatidir. Chunki har bir o'qituvchi o'z mahorati orqali kelajak avlodning taqdiri va Vatan ravnaqi uchun xizmat qiladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR

1. Hasanboeva O., Matchonov S. "Pedagogika nazariyasi va amaliyoti." – Toshkent: O'zbekiston faylasuflar jamiyati, 2016.
2. Yo'ldoshev J.G. "Pedagogik mahorat asoslari." – Toshkent: Fan, 2019.
3. Qodirova F., Xudoyberdiyeva M. "Pedagogik psixologiya." – Toshkent: TDPU nashriyoti, 2021.